

Діло

Виходить щодня рано

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шл. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор прийме від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 500 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацкій 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зима адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

Хвилі моря і гроша.

(Від нашого кореспондента.)

Трепор (над Ляманшем), 6. серпня.

I.

Канад, що відділює Францію від Англії, розмірно неширокий. Всетаки протилежного берега не видно. Що найбільше, тай то тільки в дуже поглібні порі і в найвузких місцях канаду, видно йноді, дуже далеко на кругозорі, рухливі снопи світла: це рефлектори високих ліхтарень морських, якими засіяні оба побережжя. Позатим з Англії тут, у маленькому портовому містечку, не слідно майже нічого — хіба, час від часу, якийсь невеличкий товарний пароплав англійський, чорний і брудний, що перед пристанню жде припливу морського, щоби могли виланути у внутрішній порт, який висихає в порі відпливу. Ще й крадь-годи якийсь англійський моряк, смаглий від вітру й сонця, на вулиці або в якомусь прибережному шиночку, — і це все, чим слідна тут Англія.

Коли — буде тому вже яких вісім років — перебував таксамо фері в англійській каналівій пристані, то з Франції бачив я там таксамо мало. Або, правду сказати, ще менше, тобто нічого.

Не треба думати, що коли канал вузький, то й вода в ньому супокійна, а плавба завжди вигідна і приемле. Нічого подібного. З якоюсь географічними резонанс, мені невідомим та які певне знає Степан Рудницький, рівень вод Північного Моря вищий від рівня французького Атлантику. Наслідком того каналом постійно пре сильна струя з Північного Моря до Атлантику. Коли до цієї струї додати ще могуті припливи і відпливи (води на цілій кількіметр глибокі), тай ще колишання води, спричинені вітрами, то анходить з цього на каналі постійний несупокій, здатний викликати навіть нудоту навіть у таких мандрівників, які легко в морську слабкість не попадають. Перепад між Кале і Дувром триває всього тільки трохи довше години, а всетаки дуже часто величиста подорожнік віддає там морю свої сніданки й обіди. А в Англії належить до самоозрозумілої вичивности питатися знайомих після приїзду з Франції:

— Який був Ваш переплив через канал? Надіюсь, що добрий.

На жаль, він далеко не завжди добрий...

II.

На дверях тутешнього шиночку, в якому по-давляють свої важкі пива і свої гострі горілки англійські моряки, вивішений напис в англійській мові:

„Тут можна платити англійськими грошми“.

А при цьому написі ще й приліплений листок, на якому виписано, по якому саме курсі викиши прийматись у шиночку англійські гроші. Цей листок цілком роками, від стабілізації франка, висів собі незмінюваний і не було чого зміняти — франк був нарешті стабілізований, а англійська валюта була тверда від давна. Щойно в останніх часах, точніше: після приходу робітничого уряду в Англії, цей листок зміняють, і то щораз частіше. Зміняють чому? Бо англійський фунт штерлінга хитається в своїй ціні, і то хитається з тендістю вниз.

Англійський гріш, годі сумніватися, падає. Походеньки, дуже спрвола, та падає. Імпортніска шинкарка — похожа в цьому на всі інші шинкарки і всіх інших торговців на всіх кінцях світу, куди називаються британські торгові зв'язки, — не хоче вже приймати англійського гроша в номінальній ціні, а глядить кожного дня на біржові викази і за ними змінє вивіску на своїйму чорні.

Не можна сказати, щоби це вже було дуже поважне. Воно покище тільки невигідне. Воно ще не трівожне, воно покищо тільки занепокоєне. Це перші ознаки, перші симптоми тієї не-дуги, яка абила вже стільки грошової систем. Англійський Банк тратить своє золото, бо курс фунта захитаний, а курс фунта захитаний, бо вже тепер (як швидко і — як обережність!) чимало недовірчаних капіталів усунулося (в та-лищкому жаргоні: „вицхофалоси“) з Лондонського торгу, міркуючи собі очевидно, що без-печніше їм по другому боці води.

III.

Дехто каже, що причина цьому: боротьба грошового капіталу проти демократії й соціалізму, що сходять в Англії з приходом Мекдональда. Ледви чи треба вірити таким поясненням. Це радше природне і не вимірковане явище: ханя гроша колихається і відпливає від негостинного берега, вже на саме побоювання якихось негостинних актів.

Гріш, кажуть, не має запаху. Та він не має й твердого політичного „переконання“. А ала-стивно він має переконання: що нема резону залишатися там, де йому не гаразд.

Болиголів, слабкість, недокровеність фунта штерлінга — безсумніані наслідки виборчої перемоги робітничої партії. Вони — вислов не-безпеки, яку для існуючої соціально-економіч-ної системи, значить, також для обов'язуючої грошової системи, несе соціалізм.

Велика нація торговців і банківців, Англія, потребує доброї, твердої валюти, а якій своїй чужій, в усіх частях світу моглиб супокійно й без-печно заключати контракти купні і продажі, коротко-речинцеві і довго-речинцеві. Тверда і здо-рова монета — одна з підвалин, одна з перед-умов англійської сили економічної і — політич-ної. Після найтяжчих воєнних катастроф пер-шою журою Англії було зберігти здоровля сво-його гроша.

Після кровотоку Наполеонської епохи, після 1815 р. Англія могутим зусиллям піддержала свою валюту, мимо безмірного державного до-вгу. Дякуючи чому? Дякуючи камінному вугіллю і паровій машині, які з початком XIX. віку по-спішилися помножити джерела її творчости й га-раздів.

Після 1918 р. Англії треба би було такого самого благословенства долі. Одначе воно не прийшло. Країна ця досі наздармо жде чудотвор-ної, магічної палички, яка змінила би на її ко-ристь обличчя господарського світу. Перше цього! Сьогодні Англія вже й не є царницею вугілля.

IV.

Таким чином вона від кількох років позна-йомлюється з негодами занадто багатого гроша.

Коли, безпосередньо після війни, англійська валюта була впала, піднеслася там угору усі платні. Одначе коли валюта ця після півтора ро-ку назад піднеслася на свою тверду, „золоту“, високість, платні все таки осталися нарівні з по-ри інфляції. Коли підприємці хотіли обміняти їх на передпоений рівень, вибухли страйки.

Таке сталося з вугільним промислом. Сьогодні таке саме твориться з ткальним промислом Ленкашпору.

Мало цього. Коли обізнання гроша запав-лює вірителів, то привернення вартости гроша („ревалоризація“) придушє дозвників.

З усього того родиться криза, безробіття, невдоволення, які висловилися у виборі соціалі-стичного парламенту: соціалісти обіцяли зара-дити всім цим анхам.

Можливо, що Мекдональд захоче поимити курс англійського фунта. Тоді бачитиме Англія, протигом якогось часу, вигоди слабкої монети. Промислова діяльність відродиться. Податникам буде легше платити податки. Робітничі платні не піднімуться одночасно і покищо злежаться тигарі капіталу. Трохи більше паперового гро-ша, трохи „роздуття“ в грошовому обороті, і пільга буде певна і швидко.

Певна й швидко, але минуша. Небезпека цієї морфії відома. Треба щораз-то кришних доз-давок. Аж приїде день, коли треба буде сказати: Гові! — і стабілізувати гріш. А з цього вилде нова криза, з усім, що в кризах таких небезпече-нога установленого політичного ладу, для пере-даного господарської й соціальної системи...

Творець 3-ої Республіки й переможець Ко-муні з 1871 року, старий Тіер залюбки повто-рював:

Огонь нищить не лише будинки, але й все, що в них находиться.

Тому обезпечуйте збіжжя й пашу від огню в

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер“

Львів, вул. Руська ч. 20.

„Як довго революція не переможе в Англії, вона не має й вигляду на перемогу в Європі“.

Досі це виявилось правдою, бодай щодо за-хідної й середньої Європи. Інакше буде, коли Англія буде аріад з соціальної революції.

В. Панейко.

Кріза в Газі.

Львів, 13. серпня 1929.

Французька телеграфічна агенція „Авас“ по-відомляє з Гази, що там тепер розважають спра-ву відложення конференції, щоби не допустити до її розвитку аж тепер.

На засіданні фінансової комісії знову ді-шло до незвичайно різкої полеміки Сноудена і французьким міністром фінансів Шероном. Сно-ден сказав між іншим, що покликуються на по-ту Бальфура недопустиме й поведання Шерона видається йому смішним. Це найменше, що він може сказати. „З другого боку я шалаті відмов-ляюся дискутувати з французькими аргумен-тами“. При цьому Сноден ужив такий зайлиши слів, що перекладчик його на французьку мову випустив ці вирази. Одначе деякі члени фран-цузької делегації знали досить по англійськи, й після засідання французька делегація відбула нараду з іншими делегаціями, в наслідку чого вислали делегацію до Сноудена жадаючи від нь-ого вияснень. Сноден оправдувався тим, що не має наміру ображати французів і не був свідо-мий того, що ужив їм англійськи вирази зми-чати образливо у французькому перекладі. Тому він добровільно бере їх назад Цим способом ска-дала полагоджено.

Одначе конфлікт між Англією та Францією тягнеться далі. Члени англійського кабінету мі-ністрів вислали до Сноудена телеграму, в якій ви-тають його рішуче становище й висловлюють на-дію, що він не змінить його. Зі свого боку па-риська преса далі нападає на Сноудена. „Ли-берте“ квазіфіку його виступ, як „неймовірно ім-пертигентно“. І справді, імпертигентні францу-зи вже давно не чули таких отвертих слів прав-ди, які їм довелось почути від Сноудена. На ра-ві Франція вже висловлює свою згоду уступити Англії в справі німецьких річних достав, які мають шкідливий вплив на розвиток англійсько-го промислу.

Про ці достави виголосив на фінансовому комітеті довгу річеву промову англійський мі-ністр торгівлі Грей. Він виказував, як зме-ншився англійський звив і як у зв'язку з цим аро-сод в Англії безробіття. Він зазначив, що про-блема вивозу є для Англії найважливішою про-блемою. Будова кораблів, індустрія сталевна, заліз-ничництво та багатовинний промисл переживають кризу й у цьому значну вину несомєть німецькі річні достави.

У відповідь на це заявив французький мі-ністр фінансів Шерон, що французький уряд го-товий дати гарантії проти шкодження англій-ської торгівлі.

Одначе загальна ситуація в Газі настільки безвигідна, що телеграфічно запрошено на ко-ференцію американських олігархів міліардерів Моргана і Ламонта, що перебувають ще у Лью-доні. Як бачимо, то прощотва різних авторів у-топійних романів про те, що справжніми волода-рями світу неабаром будуть представники аме-риканського капіталу, сповняється тут дослідо-Преставники урядів шістьох великих європей-ських держав не можуть ніяк порозумітися між собою й мусять для досягнення згоди між собою вилкати аж американських банкірів, як ада-токіс.

Дипломатичні голови.

Сцена й актори гаської конференції.

Берлін, 8. серпня 1929.

1.

Найбільша і найважливіша після Версаю, повна європейська політична конференція, отворена в Гаві, дня 6. серпня ц. р. в год. пів до дванадцяті в полудне.

Гостинні голландці відступили численним закордонним гостям велику плевану залу свого власного парламенту, т. ав. першу камеру і в своїй гостинності пішли навіть так далеко, що перебудували її для спеціального вжитку конференції. Посередній старинної салі усталено великий овальний стіл, так, що ніхто властиво не займає при ньому першого місця. За ним засіли, — окрім представників голландськ. уряду, закорд. міністра Понккера Беелерта ван Блюкклянд — заступники дванадцяти офіційно заінтересованих держав. Вже зі самого початку зроблено поміж офіційними учасниками конференції поділ на держави „запрошучі“ і держави „запрошені“. Остат бачимо найперше шість держав „запрошучих“ і рівночасно властивих рішенням жовдів конференції: Англію, Францію, Бельгію, Італію, Японію і Німеччину. Після них ідуть запрошені „геттес-мінорі“: Греція, Португалія, Чехословаччина, Югославія і Польща. За круглим гаським конференційним столом знаходиться цілий ряд найважливіших і найпопулярніших європейських політиків, блеску імена і міродатні голови, усі разом узяті — велика глава сучасної світової історії. До речі буде подати на цьому місці кілька коротких характеристик учасників цієї конференції, бо й справді знаходиться тут чимало цікавих і вартих уваги голів.

Передусім впадає в очі Бріан, дванадцятикратний прем'єр і кількадесятити французький міністр, дипломатичний лис, митий всіма водами, старої, доброї парламентарної школи, „політичний балавер“ (труп), як він сам себе залюбки називає, чоловік вічно вте вдатний, вічно з розтрисаним поцемом від цигарок на одязі, вічно згорблений і подигаючий за собою ногами богеміст-нетіпаха. Широке чоло під недолатною чуприною й непересічно інтелігентне обличчя зазначає за пожевклими від нікотину стріпчатими козацькими русами, пристаркуватий, підтопаний негата, нечепурний і неохайний, типовий запущений старий парубок, прекрасний об'єкт для немилосердної гламу й гострого озвіща всіх його приятелів-наріжатурістів, але разом з тим першорядний європейський політичний інтелект, розум вигострений довголітньою практикою як бритува, незрівняний грач тонкою шпайдо дипломатичної дискусії, чоловік, який віртуозно, по силі божого дару опановує всі гами політичної гри, крутій, доброту і найбільше небезпечний ворог в одній особі, пострах всякого початкучого дипломата, чоловік в якого бачим-то „компрі-

сові“ формуловки попадають навіть найбільш довідчені практики, „старий шахрай“, якому навіть ошукані чомусь-то не беруть за але свої програми, чоловік, який отими своїми прийнятими, вишліфуваними і всіх задовольняючими формуловками завжди досягає свою ціль — ціль Франції.)

За останні роки „Бріан-Штресман“ зробились чогось-то одним поняттям, хоч не можна довести чогось-то одних протилежностей. Його бі уявити двох більших протилежностей. Його „партнер“ по цей бік Райну, Штресман, тино, кривий німець, низький, кремезний, з грубим кривим карком, міцно зложеним круглим чорним та малими вузькими очима. Абсолютно липий і абсолютно ситий, огрядний і коректний у своїх манірах та в одязі аж до останнього гуадика, — зразок доброї, трохи може тяжкої, міщанської солідності, чоловік ретельного гешафту. Він уже по своїй натурі не пускається на занадто близьку й ховську долівку зрадливої дипломатії: він не торгується, не оброблює всякими штудерними способами свого противника, він просто каже чого хоче і просто називає свою ціну. Його слово важить як камінь і на ньому можна будувати як на фундаменті, воно не має в собі ані трохи бріанської аручності, грації і полету.

В його рухах і способі говорення, в складі його промов і його політичних методах пробивається щось трохи з впертості і тяжкої систематичності німецького бауера, який кожну річ робить страшно поволі, але вате основно. Ціла його постага, це узамисловлення того німецького духа, той етичний землевлаштувальний сил, що своєю систематичністю солідністю і робучістю пробує звести з руїн переверноту нову грандіозну державну будівлю.

Потім Сноуден, англійськ. фінансовий міністр робітничого кабінету, сам колишній робітник і майстер при вартаті, чоловік, що своєю появою ані трохи не пригадує традиційних типів англійської дипломатії. Сухе обличчя, біла русаза, трохи замала голова, твердо стиснуті вузькі губи, міцні вистаючі скули і щок, має в собі щось з міцної схватки практичного робітника. На оту конференцію привозить він зі собою багато духу безпосередності і безкомпромісовості, того духа, що є характерний для всякої свіжо допущеної до влади людини чи класу. Він привозить зі собою щось троха з атмосфери усякого робітничого середовища, тут часто паде хропаве необтесане слово, але воно завжди щире, завжди просте і чесне. Він ані трохи не „дипломат“ у звичайнім значінні цього слова. Навіщо обвинати в дипломатичну бавовну річи прості і ясні, що їх бачиться вслі? Розуміти кожну дитину? Навіщо робити з політики недоступну для всякого смертєльника містерію? Сноуден з впертістю називає річи по імені, означає їх так як вони в дійсності є. Його рішучість, отвергість і безпосередність роблять йому однаково багаті ворогі, як і приятелі.

Зенон Пеленський.

Авіньон, новопровансальське відродження.

Лист в Франції.

(Докінчення.)

Авіньон, 5. серпня 1929.

В Авіньоні родився падалеко і помер співробітник Ф. Містрала на полі новопровансальського відродження згаданий уже поет і фузлятор провансальської друкарні Я. Руманіо (1859—1891), один з автобіографічних віршів якого: „Да хочу померти — в апотеозу рідної домінки“.

Руманіо апочатку не вірив у можливість літературного відродження провансальської мови. Перші свої твори він писав по французькому. Історична легенда каже, що одного разу на бажання матері — він прочитав їй децю із своїх літературних рукописів.

— Але я тебе не зрозуміла, мій сину! — ка-ла на це відповісти його мати, яка крім провансальської не знала жадної іншої мови.

Це страшенно засоромило молодого Руманіо і він мав відповісти матері:

— Гаразд, мамо! Відтепер писатиму вірш, які ти будеш розуміти.

Так Руманіо став провансальським письменником і захопленим камеларем провансальського відродження.

В Авіньоні у ліцею він зустріся з молодим від себе Містралем, чудовим знавцем чистої провансальської мови. Незабаром зі славетним авіньонським поетом Аубанелем — (1829—76) — вони утворили знаметий провансальський тріумвірат, котрий своїми видатними творами поклав неможитий фундамент під новочасну провансальську літературу, утворюючи з ній т. зв. „авіньонську школу“.

З Авіньону родом були майже всі провансальські неопровансальського літературно-національного об'єднання *Фелібри*; яке в околицях столітньої пап засновано саме перед трьома четвертинками століття і якому згодом припала проваля роль в організації неопровансальського руху голів шорічними урочистими святами. Згодом фелібри обхопили всі ділянки літературно-мистецького життя провансальського народу. Вони поширювали свою програму расово-культурної, даючи йому *наплатинський і напроансальський* характер, арештом без якоїнебудь агресивності, в якій властиво для всіх расових прамуває була свої доби.

Першим проявом цих наплатинських символів, мріючих про майбутнє конференції *мексиканських народів*, про модерне відновлення „де пері Об'єдн“ — були великі урочисті свята 1877 р. з нагоди 600-річного ювілею великого італійського поета Петрарки, життя і літературна діяльність якого так інтимно зв'язані з Авіньоном.

Врешті в Авіньоні в січні 1791 р. в „Кафе де Парі“, напроти ратуша, Містраль з молодим

відносинах на селах рідко коли кінчався смертю, тут рідко коли кінчався видужанням. Багато матерей утратило у Гімніді всі свої діти.

Авторка каже, що її поема — це правдива історія одної з тисячів нещасних матерей.

Композиція поеми нагадує поему Словацького „Батько забулених“ із тією різницею, що в поемі М. Підгірянки головною особою є мати. Однак з огляду на те, що стиль і образність вислову в поемі є оригінальною власністю М. Підгірянки, можемо уважати її поему цілком самостійним літературним твором.

Підгірянкя починає поему малюванням почувань матері, що після втрати всіх своїх дітей сидить мовчки, мов скам'якла на їх могилках і при думці, що хтось міг би колись її привезти вернутися в гуцульські гори без дітей, вона висловлює ось які почування, повні глибокого болю:

Та я ще запитаю широка родина,
І наша убога неенька Україна,
Кудами порита, огнем обгоріла, —
Спитає а докором: Де ти діти діла?
І твої мої? Де ті діти, мати?
Тиж їх обидала мені згодувати!
І що я їм скажу, Боже, що я скажу?
На ту білу браму цвинтарну покажу,
Що там є за нею мій край і держава,
Потіха і радість, надія і слава...

На основі композиційного контрасту між теперішнім положенням матері-страдниця на могилах її дітей і між її колишнім життям разом з дітьми на далекій Україні вражають глибокою почування слова матері в її пісні:

...Бувало в неділю
Голіаки розчешу, яблочка розділю,
І сядемо разом у густому саду
На любов рождову, на тиху пораду.

Сама ж я на діти свої задивлюся
І серцем радію і Богу молюся
І мрію про долю щасливу дітей —
Чи є що солодше над матір'ю мрію?

Поетка зміє простими картинками таланту божої ласки малювати час, як люди мусять бігмаючи з плачем пороги рідних хат, покидати рідний край та йти у світ за очі!

...Мадяри кісами натисли,
Кудами забрели, багнеті заосили. —
І люди поплили мов крива до тижі!
Без їли, спочинку їшли довгі милі.
А села горіли, гарматі гуділи,
Худоба ревіла, діти лабеділи...

В таборі вмирає перша дитина від голодної недури. Коли санітети допустили, матір до шпалю, де її дівчинка лежить без життя, мати каде перед нею на землі. Ось якими словами, повними простоти та глибокого материнського чуття описує Підгірянкя білу матір:

...Ягідко маленька,
Чи бачиш, чи чуєш? Пришла твоя година!
Промов одне слово до мене, Ганусю!
Чи може гнізна ти на свою матусю,
Що тебе маленьку таку похилила,
В далеку дорогу без слова пустила?
Так мовлю, так кажу, словами білу кажу.
Шовковий коси у стрічку кажу.
Тільки деліве вібрала в сорочку.
Що її білила над Прутом в садочку.

Смерть забирає матері другу дитину. Натусю, якої колишнє життя ось як згадує мати своїми, мережаними справжньою поезією:

А була Настуня, як цвіт голі весняний.
Як ясного сонця свіжий промінь райяний.
Як пташка співуча з над срібного Прута.
Як зоря рожева над дугом дошкуча

Д-р ОСИП ТУРЯНСЬКИЙ.

МАТИ-СТРАДНИЦЯ

М. ПІДГІРЯНКИ.

Видавництво „Золота бібліотека української літератури“ під редакцією Миколи Матвіячука у Львові видало під наведеним заголовком картину з лоботу українських виселенців у таборі у Гімніді в долині Австрії.

З уваги на те, що „Мати-страдниця“ це одна з двох по літературному замальована і рисована картина важких терпів наших людей у воєнних таборах, варто над нею коротко спинитися.

М. Підгірянкя дала в цій поемі найсильніший дотеперішній твір свого таланту. Замітний він передовсім тим, що поетка придумала зворушливу концепцію поеми, а саме: вона зосереджує всі трагічні переживання в таборі на малювання гори матері, котрій смерть забирає в таборі всі діти, одно за другим по черзі.

Тако життя наших виселенців у Гімніді було ось яке: сторожа обходила з ними здебільша жорстоко. Здоров'яні відносини були найгірші, так, що заразні недуги майже весь час не покидали людей. Наприкінці почали давати людям гаку страшу, що не годяться і собакам: гинуть казусту, по котрій залили черан, хліб з гірких каштанів, перемішаних зі соломкою, найгіршого роду конину, гиніть оселедці тощо. При такій пожеві побут у бараках ставав ще більш нестерпучий, діти в старі мерди, як мухи, а молодь ниліла та вилула.

Найчорнішою картиною бараків життя було масове вимирання наших дітей. Обчислено, що в самому Гімніді вмерло 15.000 української дитини. Всі ці пошести немилосердно носили ді-голий пил. Наприкінці кір, яких у звичайних

своїми прихильниками вклав сатиричну провансальську газету „Алюї“ (борш), що мала викрадені політичний напрям, проводячи засаду федералізації Франції в Європі на зразку американських Сполучених Держав.

Це було у той час, коли парвська фісія фелібристистини в своїм знаменитим сучаснолітнім маніфестом, зверненням проти державного централізму. На сторінках „Алюї“ Ф. Містраль захищав цей інститут своїх молодих адептів і привітав. Так можна по черзі перегортати сторінку на сторінку із новочасної історії Провансу, щоб переконалися наочно, як неопровансальський рух в органічно зв'язаний в Авіньйоні.

Не дано тому, що це вічне місто користується спеціальними симпатіями провансальських письменників, що зокрема сам Містраль пера звострофу і апотозуе Авіньйон у своїх творах, особливо чудовим рефраном амальовуючи його у своїй гарній „Поємі про Ровбу“.

В Авіньйоні сходяться туристи кількох родів. Значний „газобтретер“, — для яких мандрування є просто манією на зразок алкоголізму, прихильники середньовічної старовини, для яких Авіньйон є живим музеєм давно минулих століть, романтики і адепти лицарського кохання, яких до Авіньйону приваблюють спогоди про Петрарку і Лавру та про останнього трувера безсмертної любови великого англійського філософа — Джон Стюарта Мілла, що божевільно адорував свою дружину і після її смерті в Авіньйоні († 1855) — залишився у цій місті аж до кінця свого життя († 1873). — мешкаючи недалеко цвинтаря у власній вілі. Його епітаф на могилі дружини це найкраща апотеоза жінки, яку знає література і хоч у прозі — не гірший за славетні сонети Петрарки.

Врешті остання категорія авіньйонських туристів — це захоплені провансалофіли, які у відображенні цього старобудого народу добають історичний „світний темпорі“: живий символ народів передміс похованих казенною історією.

І не авати який з цих ріжних Авіньйонів цікавший та гарніший. Здається, що всі вони доповнюють один одного, творячи разом неподільну суцільність.

Але для провансальофіла і провансальольота — Авіньйон у першу чергу це „столиця фелібризму“, як його назвав неабіж великого провансальського поета, слушно підкреслюючи, що це тут у ньому породилося провансальське відраження, якого значіння світове, латинське і французьке чимале. Він був і лишається „столицею фелібризму, цього руху, якого важність і вплив на думки цілого народу не легко належно визначити. Тим гірше, що дехто хоче цього зрозуміти! Тим гірше, наколи деякі фальшиві пророки, повні ненависти, зневажують роллю, яку відіграє фелібризм у літературі і суспільній історії Франції! Ми з Містрамом, батьком батьківщини — „ми плакаємо віру у відраження...“

О. І. Бочковський.

В таборі польських легіоністів.

VIII з'їзд легіоністів у Новому Санчі. — Опозиційне свято у Львові.

В неділю 11. п. м. відбулися одночасно два свята польських легіоністів: VIII з'їзд легіоністів з цілою Польщею в Новому Санчі і свято у Львові, влаштоване з приводу 15-ліття вимаршу перших легіоністів з Кракова на поле бою. Перше свято мало наскрізь офіційний характер, друге мало характер опозиційний супроти тих кругів, що офіційно репрезентують і бригаду, якою проводив, як відомо, нинішній марш, Пілсудський.

З'їзд у Новому Санчі відбувся з помпою, практиковану від ряду літ, однак делегати було значно менше, як у попередніх роках. Заповіджена абсенція мін. Пілсудського і несподівана відсутність ген. Ридза Смиглого зробили пригноблюче вражіння. Бракувало також декількох легіоністських генералів, які прислали тільки привітні депеші. Загальну увагу звернула на себе несприятелі мін. Складковського й інших членів уряду, так, що тигар репрезентування офіційних кругів мусів узяти на себе поляк. Славек.

Марш. Пілсудський прислав на з'їзд коротке привітне письмо, яке з'їзд прийняв без більшого ентузіазму. В тому письмі привітання опозиція до „продажного лайна“, а позаміст є в ньому ще кілька інших „сочистів“ місць. Промова Саавка була цим разом настроєна на доволі угодний тон у відношенні до цілої польської суспільності. При кінці зважав він до „мобілізаційної готовності“ широкі маси і висказав надію, що ця мобілізація поведеться.

Незалежно від того з'їзду відбувся у Львові локальне свято легіоністів, пролаговане звазано „Век-ом Нови-м“, а промовчуване „Дзєнніком Львовским“. У цьому святі не брали участі відомі львівські легіоністські менери (Шмал, д-р Гурка, д-р Новак-Пшигодзький і інші). Свято це зачалось богослужінням в каплиці заведення Штцалковської при участі кількадесяти осіб та декілька репрезентантів установ, а потім відіслано на одній з каміниць при вул. Земляковського пам'яткову таблицю в честь Пілсудського (в тім домі був штаб легіоністів у 1914 р.). Промовляв при цій нагоді голова професійних союзів Желашкевич і ред. „Век-у Нова-го“ Лясковницький. Оба промовці підносили конечність оборони демократії і народних прав і в тому дусі піднесли оклики в честь Пілсудського.

Нота 4 держав до Китаю.

З Пекіну повідомляють, що представники Англії, Америки, Франції і Голландії вручили вже відповідь на ноту китайського уряду, в якій він домагався від цих держав знесення екстериторіальності. У відповідях зазначено, що Китай не дав ніякої заперки щодо практичного припорошення засад теперішнього судівництва.

Такі вимоги ріжних рецензентів полягають на величезній непорозумінні. Якби цей погляд був правильний, тоді треба би відкинути трагічну драму, повість і лірику не тільки в нас, але у всіх найбільших поетів світу. Однак в імя чого ми малиби перевести таку операцію на найцінніший поезій взагалі? В імя принципу творення сильних літературних характерів? Якби творення таких національних поколінь було можливе дорогою погідного веселого і комічного елементу в поезії, то справді варт було би зректися трагізму в поезії. Однак це неможливе, а передовсім непотрібне тому, що справжній, містичний, глибокий і сильний трагізм у поезії творить найцінніший засіб виховання великих і сильних характерів. Треба тільки нам позувати в літературі сентиментально-пласксиво-побутового малювання нашого болю, котрий у таких формі являється карикатурою терпіння взагалі. Оце і є причина, чому деякі рецензенти, не розуміючи ваги справжнього трагізму, пропагують ідею веселого зображення життя.

Лишце це самим письменникам, з якого боку вони мають життя малювати, бо суть питання лежить не в тому, що поет пише, тільки як він це пише.

З того становища поема М. Підгірянки, як вислів трагедії матери має не тільки літературне, але й виховне значіння, як твір, котрий малюванням глибини матерії і чисто людських почувань не руйнує, а будує життя.

До слабших сторін поеми належить подекуди занадто талішча мова поетки, особливо наголос, не всьди згідний з вимогами української літературної мови. Книжечка прикрашена 18 образами і видана дбально.

З усіх тих причин вона заслуговує на масове поширення.

ОКУЛІСТ Д-Р ЮЛІЙ ДРАК

повернув і ординує від 2-3 по пол. вул. Сикстуська 56. — Телеф. 77-63.

Чистка у львівській Касі Хорих.

Ще про усунення дир. Ширека з „Каси Хорих“.

В передостанньому (175) числі „Діла“ подали ми під повищим заголовком замітку про усунення п. Я. Ширека зі становища директора львівської „Каси Хорих“. Причини усунення подали ми, як це було зазначено, за львівським безбісичним „Дзєнніком Львовским“. Нині хочемо привітати цю справу ще кілька слів на підставі інформації, засягнених у тих українських громадян, що входили до розв'язної недавно управи львівської „Каси Хорих“.

Усунення дир. Ширека з його становища в „Касі Хорих“ є черговим етапом тієї боротьби, яку з розмахом пізнали саванційні чинники за опанування всіх „Кас Хорих“ та за усунення з них всього опозиційного елементу, зокремаж усіх менше чи більше видатних діячів неписемського табору. Ця боротьба ведеться, як відомо, дуже простими засобами, а саме при доомозі розв'язування виборних управ у „Касах Хорих“ та привласчування на їх місце урядових комісарів. Про сам факт розв'язання виборної управи у львівській „Касі Хорих“ та заступлення її зазначеним комісарем, як і взагалі про систему комісаризації в інших „Касах Хорих“ ми мали вже нагоду висловити свої погляди. Самозрозуміло, що до всякої комісаризації в таких установах ми все станялися і тепер ставимось критично і негативно. Та вернім до справи усунення дир. Я. Ширека.

Правдіві мотиви цього вчинку наказної комісаризації такі: „При „Дзєнніку Львовским“, органі львівських неписець, появлявся орган „Каса Хорих“ п. я. „Охрона Праці“. Ця „Охрона Праці“ була складовою частиною „Дзєніка Львовского“ і виходила на кошти цього останнього. В ній „Каса Хорих“ публікувала всі свої оголошення міністеріальні розпорядки та все те, що відносилось до справ суспільного забезпечення. За те все дістала адміністрація „Дзєніка Львовского“ „Каси Хорих“ у рекомпензату кілька старих меблів (дві шафи, два бюрна і один стіл), на що вона виставила відповідну посвідку для „Каси Хорих“, згідно реверс. У реверсі стверджено, що ті меблі адміністрація „Дзєніка Львовского“ має у себе в ужитанні, випозичені в нагороду за безплатне розміщування комунікатів і відомостей з „Каси Хорих“, та що всі ті меблі можливо хвалі на перше додання зверне. З того зробив урядуючий тепер в „Касі Хорих“ комісар, а за ним і „Дзєнік Львовский“ такий висновок, що дир. Ширек усуває ті меблі з інвентаря „Каси Хорих“ і забрав їх самовільно для „Дзєніка Львовского“. На діліж дир. Ширек не був тоді, коли мебелі вивозили, ні директором, ні головою управи в „Касі Хорих“, а так само не був адміністратором „Дзєніка Львовского“. Дотичний реверс підписали покійний Саламандер, тодішній директор „Каси Хорих“ і адміністратор „Дзєніка Львовского“.

Далі урядовий комісар „Каси Хорих“ робить дир. Ширека звазав, що він помістив у „Дзєніку Львовским“ і в „Хвалі“ спростування проти одної статті Станіслава Захвешевского, виданого за львівським грунті діяча безбачного табору. У цьому спростуванні, а фактично змислені дир. Ширек написав, що він не усував Захвешевского з „Каси Хорих“ і не має до нього ніякого ні політичного ні особистого упредзвєння. Проти Захвешевского однозгідно заявився президіяльний комісія і 8 членів управи „Каси Хорих“. В цьому висисненні добавив комісар „привину“ дир. Ширека, а саме, що таким чином він піддав у сумнів законність розпорядків комісара.

На підставі повищого урядовий комісар „Каси Хорих“ розв'язав службовий договір між стабілізованим дир. Ширеком і „Касою Хорих“ і звільнив його негайно зі становища, не провівши ніяких дисциплінарних доходжень. Так виглядає в дійсності ціла справа усунення дир. Ширека з „Каси Хорих“.

Ми вже не раз писали, що маємо поважні заперечення щодо господарств НПО у „Касі Хорих“ і окремо підкреслювали та підтвджували ігнорування нею прав української мови, але мимо того не можемо не признати, що неписемська управа зробила багато для розвитку тієї установи, а незначайно видатну роллю в тієї праці відіграв дир. Ширек своєю ініціативою, рухливістю та енергією. Теперішній стан казанної комісаризації в „Касі Хорих“ не може ні ворожити дальшого у спільного розвитку. Цьому поглядом ми вже давали вислів не раз і підкреслюємо його і тепер.

Бувало як виїде на лан жито жати,
То а очима спливають блавати,

По смерті доньок осін у природі і в душі
матері. Підгірянки малює з хистом справжнього
мистця кошиною осін на Україні.

...тих, золотая,
Що з левад отави пахощі скрізь несла,
Розкидала в полі вісвіл перевесла,
Сріблястускі риби хитала у човні
І вигадала гілля, овочами повні.

Коли померли ті хлопці, мати лежала без па-
м'яті в тарчці і безуминно клякала:

— Адріянку, Васильку,
Кинала всі діти. Не має нікого...
Потім говорили, що а так днів много
Лежала в тарчці, нічого не чула,
Нічого не впадала. А як прочулася,
Я вже ні одної латини не мала!

Мати сидить над могилками своїх дітей і за-
вше у світі не думас їх покинути, щоб сама без
них вертати в рілний край:

— І того не знаю,
Яким а родимі одвіт дати маю
За свої в чужині розтрачені скарби.
Нічо вже не маю, лиш на серці карби.
Було той брама буду і сидіти,
Козу доглядати свої смерлі діти
І буду чекати на щасну годину.
Коли вже на віки коло них спочину.

В нашій сучасній літературній критиці, на-
тільки вона на Західній Україні взагалі існує,
відноситься часто дозоси, що письменники не по-
мають малювати життя з трагічного боку, бо, мо-
валя, наше життя а так тепер дуже сумне, отже
якщо ще жити в поезії?

На організаційному фронті.

Ярославщина.

На день 4. серпня ц. р. заповів пос. Тершаковець справоздаче віче під голім небом у громаді Рижкова Воля, пов. Ярослав. Однак Ярославське староство агадане віче заборонило, мотивуючи це тим, що посол повинен просити дозволу на віче. Всеж таки посол Тершаковець з'явився на означений час до Рижкової Волі, де застав уже поліцію. Однак в громаді ніхто не знав про заповіджене віче, хоч і посол і Нар. Канцелярія у Львові повідомили про це село на 8 днів наперед. Але на вістку, що український посол приїхав у село, зібралось за пів години до 800 громадян, що вислухали справоздання пос. Тершаковця в селі читальні. Віче пройшло дуже гарно і закінчилося ухваленням відповідних резолюцій. — Того самого дня відбувся пос. Тершаковець господарську нараду в селі Маковиску (в справі допомоги потерпілим від градобиття в Маковиску, Сорочіві і в Рижковій Волі та в справі меліорації громадського пасовища).

Чортківщина.

Згідно з ухвалою Повітового Народного Комітету в Чорткові відбув сенатор д-р Антін Горбачевський отсі посольські райони віча в чортківській повіті: Дня 2. червня ц. р. в селі Подільних для громад: Подільні, Павшівка, Джурин, Саобідка Джуринська і Криволука. Дня 8. червня в селі Колиндянах для громад: Колиндяни, Струсівка, Шманьківці, Шманьківчики, Швайківці, Саобідка Давидковецька і Давидківці. Дня 16. червня в селі Шульганівка для громад: Шульганівка, Ягольниць-місто, Стара Ягольниця, Нагорянка, Хомяківка, Долина, Церкващина і Салівка. Дня 28. липня в селі Білобожниця для громад: Білобожниця, Калинівщина, Ридодуби, Семаківці, Ромашівка і Косів. На вічу в Шульганівці промовляли рівнож посол Іван Завалихут і сенатор Василь Бараник. Всі вище згадані віча відбулися при поважній скількості прихильників, котрі ставили цілу низку запитів своєму сенаторові, на які одержували вичерпуючі відповіді. На всіх вічах ухвалено Українській Парламентарній Репрезентації повне довіря за її дотеперішню працю.

Проти військових довгів.

Орган англійської партії праці за скасуванням усіх військових довгів.

Орган англійської партії праці „Дейлі Геральд“ заявляє, що англійський народ і англійський уряд все ще готові счеркнути всі інтернаціональні довги та репарації, якщо на це згодяться також інші нації. Те, що тепер діється в Газі, може допомогти поширенню в Європі та Америці пізнання того, що дійсне та стає урегулювання відносин може наступити лише наслідком такого загального счеркнення.

Конференція прибалтійських держав без Польщі.

Латвійська преса містить вістки про те, що уряди прибалтійських держав готуються скликати спільну конференцію. В цій конференції мають взяти участь усі прибалтійські держави за винятком Польщі. Конференція мала би відбутися в Женеві. Її метою має бути утворення блоку балтійсько-скандинавських держав. Ці вістки треба уважати доказом того, що недавня візита шведського короля в Естонію не лишилася без політичних наслідків.

Стан облоги на території сх.-кит. залізничі.

Віденські часописи подають вістки з Шангаю, що китайські власті проголосили на території східно-китайської залізничі стан облоги. Вчора на захід від Харбіна вискочив товарний потяг зі шні і одна особа є убитою. Китайські власті арештували 2-ох більшовицьких урядовців, яких підозрюють у ширенні комуністичної пропаганди.

З Нанкіну надійшли вістки, що більшовицькі війська посуваються демонстративно дозвж границі. Летуні літають понад територією Манджурії. Губернатор Манджурії просить прислати йому до Пограничної війська на підмогу.

Бріан зложить революційну політичну декларацію.

З Гаги повідомляють, що Бріан, як шеф французької делегації, зложить у середу політичну декларацію в справі звільнення Надренії і в справі європейського миру. Сподіється, що його заява буде мати революційний характер, бо Бріан подасть також напямні французької політики. Тому догадуються, що Бріан у своїй декларації порушить теж справу миру в східній Європі.

Конференція в Газі.

Наради без ніяких висадів.

З Гаги повідомляють, що в понеділок 12. серпня ц. р. перший промовляв на засіданні фінансової комісії німецький міністр Курціус, який підкреслював, що саме інтереси Німеччини вимагають втримання постанов пляну Юнга про річеві доставки. Положення Німеччини ще гірше, як Англії. Участь Німеччини в світовій торгівлі зменшилася з 12.7 відс. у 1913 р. на 8.7 у 1928 році. Експорт Німеччини зменшився на 20 відс. у відношенні до передвоєнних часів. Далі сильно зменшився вивіз вугілля, який залишається далеко позаді за передвоєнного вивозу. Німецький промисл переходить велику кризу, а до того долучається ще криза в різних господарстві. Тому число безробітних у Німеччині доходило перед трьома місяцями до 3-ох мільонів. І лише відшкодування є дійсним жерелом заміщення в господарських відносинах. А що відноситься до річевих достав, то версайський трактат передбачував їх в інтересі держав-віритель. Плян Доза з 1924 р. станув до деякої міри по стороні довжника. Зате плян Юнга виходить зі задоволення, що річеві доставки є кінцеві в інтересі довжника, а не вірителя і такі доставки скріплять господарську силу Німеччини. Курціус підкреслював, що річеві доставки виносили би в 1930 р. біля 1,150 мільонів німецьких марок. А тому, що після пляну Юнга річеві зобов'язання передбачено в першому році лише на 540 міль. німецьких марок, огорнула тривога промислові круги Німеччини з причини сильного поменшення позиції річевих достав. Але проте Німеччина таки годиться після своєї спроможності узгодити домагання Англії.

Нав'язуючи до слів англійського делегата, який ааявив, що інтерес відної держави не вимагає, аби основи промислу якоїнебудь держави підважено. Курціус додав, що Німеччина лежить саме в середущій Європі і тому лежить у самому серці господарства, яке має велике значіння для господарського життя інших держав.

Делегат Італії Тіредді зазначив, що ввіз вугілля до Італії у відношенні до передвоєнного стану побільшився на 1/3 частину і далі зростає. Однак вугілля за відшкодування від Німеччини імпортоване до Італії в ніякому випадку не впливає на ввіз англійського вугілля і лише зменшує ввіз вугілля від інших держав, як напр. Польщі. Спосіб сплати частини відшкодування вугіллям уможливує виявлятися Німеччині зі своїх зобов'язань.

І лише уможливлення виявляння Німеччині зі своїх зобов'язань відлинуло на італійських знатоків, які згодилися на річеві доставки в пляні Юнга. А що ці річеві зобов'язання поменшено, то це вже був успіх англійських знатоків. Вкінці зазначає Тіредді, що плян Юнга не є для кожної держави докладний і добрий, але його годі було би заступити кращим.

Опісля наради перервано на внесення Сновдена до сесії. В понеділок по полудні відбулося засідання політичної комісії. З Гаги повідомляють, що хоч Сновден відкликав свої образливі слова і тому ситуація дещо лагідніша, то зате під річевим оглядом не прийшло до ніякого заміщення ситуації. Навпаки, не зарисовується ще навіть компроміс в справі ключа поділу німецьких рат, який заспокоїв би Англію і менших віритель. Міністр Сновден був лагідніший в тоні, але проте не змінив цілковито свого засадничого становища.

Мекдональд попірає Сновдена.

З Гаги надійшли вістки, що на конференції кружляли в понеділок поголоски, що Мекдональд вже є в Газі.

Зате Мекдональд переслав Сновдену телеграму, в якій цілковито апробує його тезу. Сподіється, що комісія знова відсуне своє засідання, бо тепер годі дискутувати над резолюціями Сновдена. Вигляди порозуміння ще дуже далеко і компроміс являється тепер неможливим.

10-ліття ваймарської конституції.

В неділю 11. серпня ц. р. відбулися в Берліні величаві обходи з нагоди 10-ліття ваймарської конституції. Рано відправлено в церкві св. Тріїці богослужіння, на яким був присутній сам президент Німеччини. Опісля відбулася в райхстагу з 12-ї год. в полудне святочна академія, яку організувало заходом німецького уряду. На академію прибули преа. Гінденбург, німецький уряд, пруський уряд, посол до райхстагу і пруського союму та дипломатичний корпус. По скінченні академії през. Гінденбург прийняв дефіляду почетної команди на республіканській площі.

Відкриття заговору в Персії.

„Чикаго Трібюн“ подіє вістку з Тегерану, що місцева поліція арештувала кілька осіб, підозрілих в участі у заговорах на короля. Між арештованими є теж брат шаха князь Нофат Делей і міністр фінансів. Обвинувачені стануть перед воєнним судом.

Шаховання Англії.

Окремі переговори між Францією і Німеччиною.

За вісткою „Еко де Парі“ повідомляє Берлінська преса, будьто би Штрессман мав прутити Бріанові проєкт урегулювання питання окупційних теренів. Бріан згодився на пропозицію, то сті переговори в тій справі під умовою, що вони обмежються лише до Франції і Німеччини і що їх виследи будуть предложені опісля до прийняття іншими державами.

НОВИНКИ

— Наш відомий співак Олександр Носалевич, артист опери у Вісбадені, відвідав нині нашу редакцію, приїхавши на кількадещинний побут до Галичини, щоб відвідати свою рідню.

— Обдирають пластові відзнаки. В четвер 8-го серпня ц. р. переходила через Підгайці прогулянка пластуни. У прогульці брало участь 5 пластуни-українці (бережанського кур'я) і дев'ять пластуни німців (студентів з Фрайбурга). В місті пістунило до пластуни кількох постеруноків, які завізавали їх, щоб вони разом з поліцією пішли до старости. В старості переслухано всіх пластуни і зажадано, щоб українські пластуни віддали владі пластові відзнаки. Коли пластуни не хотіли цього зробити, їм заявлено, що дотім не будуть могли вийти зі староста, поки цього не зроблять. По 3 годинах чекання, коли загрозі поліції нічого не помагало, поздирано з пластуни усі відзнаки, звідки, стяжки, паски і т. д. У пластуна Маркіяна Ладі не тільки забрав у поліції стяжки, але також спортову сорочку. Зазначаємо, що бережанський пласт є приналежне владі установою. В цій справі Українська Парламентарна Репрезентація внісела телеграму до міністра внутрішніх справ ген. Скадковського.

— З консуляту СРСР у Львові повідомляють, що консуль Г. Лавчинський виїхав 11. серпня ц. р. на однімісячну відпустку.

— Ще про арештування в Станіславівщині. Пишуть нам: В середу 7. серпня вночі підірвали три телеграфічні стовпи на гостинці між Тязовом і Крилосом коло Станіславова. Не виключено, що їх звалила буря. Після того поліція перевела ревізію в Тязові, Ямниці й Павелчу і приарештувала в Ямниці синів о. Гринька, студента Володимирів Осица, студента Савчука і селянина Кушніренка Василя, в Тязові студента Боднарчука і селянина Боднарчука Івана, в Павелчу Гімі, учеників Щербія і Матіяша Василя. Троє з них, а саме Володимира Гринька, Щербія і Боднарчука Івана, випущено в суботу по переслуханню на волю, всіх інших держать на поліції в Станіславові і на днях мають відставити до суду. В тій справі інтервенював о. посол Ганушевський.

— Дня 26. серпня в Одесі відбудеться міжнародний зїзд лікарів-спеціалістів від негуд духа горла й носа.

— Цієї середи, 14-го, має земська куля підрости під вплив дуже сильних магнетичних хвиль у зв'язку зі соняшними плямами. Так твердять астрономи з американської „Гори Вільсон“. У цей день світ буде сильно наелектризований, а спека буде небувала. Побачимо.

— Недовго. Кілька днів тому появилися в відомо, нові ніклеві золотівки. Офіційно висловили, що дуже важко їх підробляти. Вже пересутор кружляли в Варшаві фальшиві відзнаки.

— Талановитий швець. Біля Городенки, в Гагівці, живе талановитий швець, Микола Томашевський, який робить не тільки черевки, але й піперові банкноти. З ними їде він на торг і пускає їх між люди для перевірки, чи добрі. Показавши їм пізнали сфальшовану ним паперову 10-золотівку й тому Томашевський піде ще на практику до в'язниці.

— Діах і майор убийником. На доручення прокуратури в Перемішлі арештували власника Петрича біля Красного, бувш. майора польської армії Тадея Рильського, обвинуваченого у душегубстві. На нього паде підозріня, що він зстрілював свою жінку, власницю агаданого села, щоб стати спадкоємцем. У суді він визнавав і тільки тіла стверджує, що вона мусіла би стріляти до себе лівою рукою.

— Ріжні вістки. „Цепелін“ вернувся з Америки до Фрідріхсгафен. — У Берліні помер майор Гайнріх Шлає в 71 р. життя; це відомий рисувальник, карикатурист, член Академії; його рисунки нагадують славного француза Доміє. — У 8-м

дування! Нашим людям нічого вже не залишалося б до роботи в громадських тілах! — очевидно в московському інтернаціональному світі вдало в архів і російську прихованість: «Вр. та меру знай». У «Ділі», як і в інших часописах, була подана вістка, що на зборах Луцької Повітової «Просвіти» посол Сенюк кандидатом на всі становища в раді й... провалявся. «Наше Слово» почало глузувати. Ясно, що треба оправдувати. І посол Сенюк спростував що «ундо-радикально-петлюрівсько-фашистську» брехню в «Н. Житті» (ч. 31) так: «На поданні становища я не кандидував, не зістав обраний і т. д. «Вважаю иншим своїм гідності співпрацювати з угодою, якої би магісти вона не була». Збрехав і думав, що кінцею. Своєю селіробітці повірять усім брехні. Та, Селі-роба! й та здемакувала т. посла в дописі з Луцька (ч. 128), в якому каже: «коли т. Сенюк був виставлений селянами й робітниками на голову «Просвіти», то при голосуванні... провалився. А 200 учасників зборів засвідчать, що кандидував і на заступника голови й теж провалився. От дійсно «услужливий Селі-роб» гірше «ундо-радикально-шумськівсько-петлюрівської угоди» (слова п. Сенюка)! Всеж таки добра приповідка: «брехні, та міру знай». Та на цьому некінець: просвітяни зберігли «спростовання» посла Сидюка, щоб прочитати його на наступних зборах! Готуйтеся п. Сенюк! Луччанин.

Зі спортового життя.

Гасмоней — Україна.

В четвер 15. серпня ц. р. в год. 4:30 поп. відбулися на гриші «Питадела» товариські змагання перших дружин Гасмоней в Україні. Змагання ці викликали велике зацікавлення не тільки серед прихильників обох клубів, але також серед любителів спорту взагалі. До цього часу Україна всі свої змагання в Гасмоней, крім весняних прогала. На весну виїхала Україна ремісником 2:2. Добра форма України і її противника, котрий змінив склад

та інтенсивно тренує, приготувавшись до тяжких змагань на вдергання в А-класі, дають запоруку, що видці побачать справді гарну й завзяту гру.

Стріча наших наколесників.

Дня 18. ц. м. відбувається стріча наколесників С. Т. «Україна» і Т-ва «Совіт» у Станіславові. Стрічу назначено на день 18. VIII, год. 12 в поп. в Стрию, біля «Маслосоюзу». Просіться тих наколесників С. Т. «Україна», які перебувають у Стришині обов'язково взяти участь у стрічі.

Бідозви й комунікати.

Вписи в вищі школи в Познані.

Подається до загального відома, що подання для прийняття на вищі школи в Познані вносити треба найдає до дня 15. вересня: на фармацевтичний відділ, який є при виділі матем. природничим найдає до дня 10. вересня. До подання долучити: Свідчення зрілості, метрику, свідоцтво проналежності і curriculum vitae. Хто зложив іспит зрілості скорше як у 1929. році повинен долучити до подання свідоцтво моральності. Мушени в поданні мають зазначити яке в їх відношення до війська. У Познані в слідуючі факультети: Філософія, медицина, фізичне виховання, фармація, інженерія лісова, інженерія ріллянча і вища школа торговельна.

Прийняття на відділ фармацевтичний залежить від зложення вступного іспиту з математики або з фізики. Кандидати мають право вибору предмету здавки. З повищих предметів треба переробити матеріал не більший як до іспиту зрілості. Кандидати на відділ фармацевтичний імовірно дістануть відповідь з секретаріату, чи є припущені до іспиту і коли мають явитися.

Повне фізичне виховання триває три роки і після скінчення такого дістається титул магістра фізичного виховання. Кожний студент медицини має право студіювати вих. фіз. повне як додаток до медицини. Виховання упрощене

при філософії триває рівнож 3 роки і по скінченню такого дістається право навчання руханки як предмету побічного при предметі головним. Подання для прийняття на вих. фіз. повне треба вносити просто до Секретаріату Вих. Фіз. при У. П. На фіз. вих. упрощене можна старатися шойно після прийняття на філософію. До подання на виховання фізичне крім вище агаданих залучників долучити треба карту здоровля видану через гімназійного лікаря.

При тім треба зазначити, що на повне вих. фіз. дістатися дуже трудно підчас коли на вих. фіз. упрощене дістатися зовсім легко. По бланці інформації прошу звертатися під адресою: Сененський Володимир, Люблинська, п. п. Микудинці, пор. Тернопіль. Зазначаю, що інформації письменно наділю лише за залученням значка як рівнож з подякою приймає добровільні датки на «Рідну Школу», що пізніше оголошу в часописі.

Сененський Володимир
секретар Г. С. У. в Познані.

З університету С. Б. у Вильні.

Абсолютенти гімназійні, що бажали би вступити на медичний відділ і фармацію — повинні внести подання між 2—14. вересня до Деканату медичного відділу. До подання треба долучити свідоцтво зрілості, метрику, власноручно написане curriculum vitae, військовий документ, 1 фотографію прикріплену до подання і квестіонар (друк у возного). Якщо була річна перерва в студіях між матурою і вступленням на університет — треба рівнож долучити свідоцтво моральності. Всі документи повинні бути в оригіналі. Рефлектанти на прийняття мусть зложити т. зв. конкурсний іспит, який відбується між 16—20 вересня. Медики здають фізику і хемію — фармацевти ботаніку і хемію, або фізику і хемію. Матеріал з обсягу навчання в гімназії. До подання треба долучити карт на вплату 6 золот. за конкурсний іспит. Ви 15. вересня даватиме всякі інформації Ченстут Ярослав, студ. фарм. Вильно, Вел. Погулянка ч. 36, м. 2. На відповідь треба долучити поштову марку.

ОГОЛОШЕННЯ

Ширіть наш часопис!

Театри.

Великий Миський Театр:
Вікторок. 13-го серпня, г. 8:15 веч. «Сестри Галля».
Середа, 14-го серпня, г. 8:15 веч. Прем'єра «3 Праги до Львова», чеська ревія.
Четвер, 15-го серпня, г. 8:15 веч. «3 Праги до Львова», чеська ревія.
П'ятниця, 16-го серпня, г. 8:15 веч. «3 Праги до Львова», чеська ревія.

Кіна.

Авось: Обережно з жінкою. Цирк Чарлі Чепліна.
Кольосей: Король боксерів Ринг Дікс, Мейрі Брікс. Не нас обдурити.
Лев: Боротьба за степ. Дівчина з бару.
Люна: Архизодій в Дамаску.
Марусенька: Цісар Франц Йосиф і його дівчина. Король карнавалу.
Оаза: Усміх долі.
Палає: Несамовитість (Ляре Гансон).
Пам: Грім розвідної. Лія де Путті.
Пасаж: Тайна музика. Людина в ливини налогани.
Утіха: Джон Беррімор: Кози мужича любить.
Фатаморган: Білий мушин. Рай на землі.
Химера: Донжуан у пенсіонаті.

Програма радіо.

Середа 14-го.

Льондон (356,3). 19:45 Концерт на орґанах.
Париж (1725) 19:45 Концерт.
Берлін (415) 20:30 «Наїстрата» оперета.
Відень (516,3) 19:15 Концерт 20—4-й з опери.
Рим (441) 21— Концерт.
Міланно (301) 20:30 Легка музика.
Будапешт (330) 12:05 Циганська капела. 22:40 Циганська капела.
Мюнхен (333) 21— Військова орґестра.
Прага (387) 19:05 Орґестра філармонії.
Ленінград (1000) 16— Концерт.
Москва (825) 19— Опера або оперета.

Київ (800) 19— Симфоніч. концерт.
Варшава (1411,7) 18— Мандоліністи.
20:30 Концерт солістів.
Познань (334,8) 20:30 Військова музика.
23— Музика до танців.
Краків (312,8) 22:45 Музика до танців.

Четвер 15-го

Льондон (356,3). 19:45 Концерт радіо-орґестри.
Париж (1725) 19:35 Пате.
Берлін (415) 19:30 Музика до танців.
Відень (516,3) 18:15 Концерт. 20:05 Симфонічна орґестра.
Мюнхен (333) 16— Квартет «АБЦ» композиторів.
Міланно (301) 17— і 24— Джембенд.
Рим (441) 21— «Скугінца» оперета М. Кості.
Лангенберг (473) 17:35 Сучасні композиції.
Будапешт (330) 17:20 Циганська капела. 18:55 Концерт на експертичних інструментах. 21— Легка музика.
Москва (825) 19— Селянський концерт.
Харків (1304) 18:30 Селянський концерт.
20— Музичний вечір.
Варшава (1411,7) 17— Популярний концерт. 20:30 Французська музика. 21:45 Музика до танців.
Краків (312,8) 30:30 Вечірній концерт.
Познань (334,8) 20:30 Речіталь на орґанах.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

«Вертеп Наших Днів» Галектіона Чіпки і Ле-ле.
Сказка, вікторок. 13.VIII. 1929.
Копичинці, середа, 14.VIII. 1929.
Гусьтин, четвер, 15.VIII. 1929.
Грижаль, п'ятниця, 16.VIII. 1929.
Теребовля, субота, 17.VIII. 1929.

Із нагоди 20-літнього ювілейного зльоту зложив була абітурієнти укр. гімн. в Тернополі год. 56:85 на ініціативу УГА. УЖТОДІ. 261 1—1

Студії на Принцип Академії в Кракові формально тривають 3 роки, — однак фактично при інтензивній праці навчальні, освітні абсолюторію можливі є шойно після 5 літ. Праця надзвичайно трудна і різномодна, а під оглядом матеріалу велика. Після скінчення дістається титул іжн гірн. або металюрга, залежно від виділу, на якому студіювано. В р. шкільнім 1929—1930 на I. рік прийнятих вістане: 1) На Виділі гірничий 50 студентів, 2) На Виділі гутничий 50 студентів. Новоступаючи мають у днях 23—24. IX. 1929. згодоситися особисто в Декана відносного Виділу, предкладаючи такі документи: 1) подання прийняти на оден з Виділів Академії, 2) життєпис, 3) метрику уродження, 4) свідоцтво зрілості в оригіналі, 5) дві фотографії підписані іменем і назвищем, 6) есентаульні свідоцтва з відблудих практик, 7) есент. свідоцтва з відблудих анищих студій, або свідоцтво відходу, якщо претендент переносився з иншого наукового завед., 8) документ стверджуючий відношення претендента до війська. — До документів з чужої мови треба долучити їх загальнозаний переклад. Якщо число кандидатів переступить вишезагадану сотню — тоді відбувається конкурсний іспит з математики і фізики. І так з математичних винагають знання: ділань арифметичних, правила трьох, рахунку процентного, різнянь I і II степеня і двох квадратних, дискусій різнянь I і II степеня і очертання елементарних залежностей функційних; засад планиметрії, стереометрії, тригонометрії і плоскої аналитики. До математичних справ з дискусією поручається «Вітвінські»: База не залежності функціональних для вижних шкул середніх, видане II. — з зазначенням трудніших справ. З фізики подобію як з математики — гімназійний матеріал. Кандидати, які вижаються вистудуванням двох семестрів на вищих технічних школах або фізико-математичних відділах університету і іспитом з математики і фізики, будуть увалені від конкурсового іспиту. Всякі інші інформації дає на надісланим значка поштового Богдан Біляк, Школи о. п. Олександровича.

чайно трудна і різномодна, а під оглядом матеріалу велика. Після скінчення дістається титул іжн гірн. або металюрга, залежно від виділу, на якому студіювано. В р. шкільнім 1929—1930 на I. рік прийнятих вістане: 1) На Виділі гірничий 50 студентів, 2) На Виділі гутничий 50 студентів. Новоступаючи мають у днях 23—24. IX. 1929. згодоситися особисто в Декана відносного Виділу, предкладаючи такі документи: 1) подання прийняти на оден з Виділів Академії, 2) життєпис, 3) метрику уродження, 4) свідоцтво зрілості в оригіналі, 5) дві фотографії підписані іменем і назвищем, 6) есентаульні свідоцтва з відблудих практик, 7) есент. свідоцтва з відблудих анищих студій, або свідоцтво відходу, якщо претендент переносився з иншого наукового завед., 8) документ стверджуючий відношення претендента до війська. — До документів з чужої мови треба долучити їх загальнозаний переклад. Якщо число кандидатів переступить вишезагадану сотню — тоді відбувається конкурсний іспит з математики і фізики. І так з математичних винагають знання: ділань арифметичних, правила трьох, рахунку процентного, різнянь I і II степеня і двох квадратних, дискусій різнянь I і II степеня і очертання елементарних залежностей функційних; засад планиметрії, стереометрії, тригонометрії і плоскої аналитики. До математичних справ з дискусією поручається «Вітвінські»: База не залежності функціональних для вижних шкул середніх, видане II. — з зазначенням трудніших справ. З фізики подобію як з математики — гімназійний матеріал. Кандидати, які вижаються вистудуванням двох семестрів на вищих технічних школах або фізико-математичних відділах університету і іспитом з математики і фізики, будуть увалені від конкурсового іспиту. Всякі інші інформації дає на надісланим значка поштового Богдан Біляк, Школи о. п. Олександровича.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

ГОДИННИКИ тільки найкращих фабрик премійні продає за готівку і на рати від десятих літ з найкращої сторони анала фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 3. 191 12-2

ПРИЙМУ НА СТАНЦІЮ З УЧЕНИЦЬ. Поки сонячний, в здоровій дівчинці Львова, старання ошкі, ціла упрощена. На бажання безлатна конзервация в мікешній мові. Паміно в хаті. — Згодошення саати до Адміністрації «Діла» під «247». 247 1—1

КАНДИДАТА адвокатури рутинського прийме від 1-го вересня 1929 р. або і зараз Л-р Теодор Коханович вонат в Бродях. — Згодошення просити слати в поданням усімлі. 255 1-1

В ОКОЛИЦІ Ходорова, парцельності фізикар, добірна земля, 3 км. в-того гостинця до більшого позитного міста (українська гімназія). Згодошення рефлектантів до Адміністрації під «Філарок». 240 1-1

ПРИЙМУ у Львові дві павички на станцію. Згодошення до 23. VIII. прошу слати О. Стружінська п. Явля 246

КІМНАТА комфортабельно уможваляє уживанням кузні, шукає у середню жонатий державний урядовців. Згодошення до Адмн. «Діла» під «Л-р Д. 268

ПОКІЙ з окремих вхідом, для софіїшого до знайзлення. Відомість історика Павліна 2. 260 1-1

ПЕРШОРЯДНА станція у Львові для дітей з ліпшого дому — згодошення до 22. серпня під «Лора» — Адміністрації «Діла». 262 1-1

СТОРОЖ до кавенції пошукує посяди — згодошення до Адміністрації «Діла» під «Сторож». 263 1-1

ГІМН. УЧИТЕЛЬ в Станіславові прийме на станцію учеників. Бажані згодошення в Укр. Книгарні, вул. Соборська 267

КОНЦИПЕНТА прийме від вересня адвокат. Адміністрація «Діла» ч. 68-67. 265 1-1

В ДОМІ професора найдуть вигідні приміщення і опіку ученик, або учениці. — Згодошення: Кохановича ч. 8. 264 1-1

ГОДИННИКИ «Zenith», «Longines» та кож біжутерію власного виробу — рачуча: Дембровський — Ротач — жєнський, Львів, Готель Жоржак — Догідані умови 180 12-1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Спеціаліст шкірних, венеричних недуг і косметики
д-р РОМАН ДОЛНІШЬКИЙ
офд. від 3—6 попоз., вул. Глаубаха 18
партер. — Кварцева дівка. Дітернія